

ХАБЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННБЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Улиистаабы үврэх управлениета тэриллибитэ 20 сыла

Ытыктабыллар Константин
Константинович!
Чурагчы удууһун үөрэҕин
управлениетын үлэһиттэрэ!

"Чурапчы үзүлгө (оройуона)" мунаа-
палынай тарыхый документтарына Со-
веттик уюмга ылаалаттык аялтарын-
тык Чурапчы үзүлгөсү үчүн: управле-
ния тарыхыйына 20 сылайык көр-баеиз
уулу-оройуонаны иштетип-истиненик ие
сыратып аардагыныт!

[illegible]

Миникитин да туургурулгунт сорун-
нутун олоххо килэрэрээ, таптамаллаа.
Туранчыбыт уаууһууар сир-майы, ду-
субунаа оттиэнэ чаа туургунаа эдэр
көлүөнэ ыччаты ыччыл-чоротон таһа-
рараа тухаа болр бары саппабылаахтун,
дьобуруутун уураа айыныгылаахтун
үлэмээ-талсаага дим алаараа алыгыт-
тын тыздыбит уонна тыа сиригэр саппа-
схунаахтары, оро саадтарын тутууу бо-
пуруостарыгар, үчүлүмаллары алаоро
дижжэ тапчыгыыга, социальнай ста-
туустарын бигэрэвүтүт болгомотубу-
тун уураа, быар кыллыаа самоглотон ш-
набыт дилте дьобун хардыылары отуру-
оттот дим бигэ элээдэгитин.

Багдрабыт ис сүрэгтэн эхнэрт дорно-
буйны, этэнгэ булгууру, дьолу-сөрүгү
урина сырамаах үлэртэигэр сүтүүлэлэ-
ни!

С.И. ЯКОВЛЕВ,
Чурапчы удууһун баһылыга,
В.В. ГУЛЯЕВ,
Чуу Мунһааһын председателэ

**БҮТЭХТЭЙНЭЭС ЧУРАГЧИЙГ УЛУУХУН
УУРАХ ЭЙГЭТНИЙ ҮЛЭЛТИГТЭРЭ,
ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ҮЛЭ ВЕТЕРАНАРА!**

Улустаагй цэрэг салалтатын нэгчлгнлжн, цэрэг тэрилтэлэрч профсоюзну, комитетны, председателны ааттлтан Туратгы үлүүлү цэрэгн салалтата тэрилтэлтэ 20 сылаах үлүүлүлэрчн эрэгд тлмларын уонна багд салалтатын ааттлтан!

20 сая азиараа өттигээр оройуонаады норуот үзэһитэтарын отбела үлэртэһилэн, "Оройуонаады цэрэх салаатата" дээн туһууһан тэриһэлэн үлэтин сүдүлэһилэ. Үөрэтээһин тилиһин сайыннаарын үлүс, республика сайдыһытын иһини туһуулар салааларыттан бирдэстэрэ. Улуснут үөрэһин тэриһэлэрин ситһилэн туһаарын уонна бөөрөөһитэ, үөрэтээһин тааһыһыбааттын, иһити, салаһын хадьчуһун үрдэтин цэрэх салаататын эһиһиһиһээх уонна туһуһээх үлэтин туһаах сорууһаһи бикэһи.

Учуртаа, чоранзаччи, остохцаа ааюо түтүсөрөө: түтүгүр үтүө тамсааһоонор сүөрдээттик уонна таһымааттык ыһыттылааһыры сүтүһүһээ бары күдүтүрүт, билиилэри, кыһаанчылары уурап түрүт чорээ салааттыгар бөрүлээтээттик үлээбөт уонна күр бүгүр үлээш сыйыһар ветеронарбыты, салайааччыларбыты, специалистарбыты, бары биир идээтээрибүтү үбүлүтүдүк билиэ түрүтүнэ истигиник-иһиригиттик ыһаадыһыт!

Багдарбыт барыаһыгар чыгыш ту-
русу, үөс сүтүһүмүлэри, сана сарастары!
Эдэр хаалгыгаз билиниги, дигэрү икэрэни,
саталыгы санынанан олохто таба суолу
туутуһарыгар илээн таһаарга сүрөк
сымааккыт ханыы түрдүн, үрөх-
түһүнэ туһиэз саһарыгар олук
аллһи!

К.К.ЧУПИНАРОВ

улуустары үөрэх салалтатын

В.А. ДАВЫДОВ

улуус үөрэгийн тэрилтэлэрийн
профессорын комитетын председателэ.

САЙДЫ СУЛУНАН

Бийнал Норуот үөрөдирингитин отдела нэгтгэн үерэх салалтата буолан үлэлэббитэ 20 сылын туохта. Улус үөрөдирингитин системаһыгар бу сыллар ураты суолу-ийни хаалдырбыттара, оскуолаһаларыгт уонна уһууһааннарбыт араас хайыаскаларынан айыһыһыһаахтык сайдалларын ситиһэргэ элбэх өрүттээх үлэлэр ыатыһыһыһыттара саарыһа суох.

1930 сыллаахха Чурагчыга "Норуот үөрөх-ирититигэ отдела" тэрийлэхтэ. Отдел оскуолалар уонна дetsадтар, үлэһир аһарычтар үөрэнэр кэһизинигэ оскуоланы үлэһиргэ салайар, үөрөх суох кэһизинини үүнүтүк тэһизинини кэһизини уонна кэһизинини сырдаттынан дьарыстана-ра. Норуот үөрөх-тэһизинигэ отделын баста-мы сибидисайынан Саха АССР үтүөлүк учуутала Степан Павлович Ефремов аналлыта.

30-с сыдымга Степан Павлович коммунисттер норуот үөрэхтэрэбинин отделын сабыдаскыһынан Иван Иванович Васильев, Василий Егорович Шестаков, Роман Семенович Дьячковский үлэлибэтигэрэ

40-с-50-с сыйларга норуот үөрэхтөрүнүн отделнай сибидиссезиянын Варвара Николаевна Дычковайская, Серафим Семенович Протопопов, Василий Кузьмич Пестерев, Гаврил Иванович Макаров, Семен Ильич Жирков, Василий Егорович Дычковайская, Роман Манасович Саянни, Николай Афанасьевич Иванов, Василий Егорович Шестаков үлүстөрүгө.

Оройгоонтай бичуучулах сэтгэ хылаас, 60-с сүүлээр аяас хылаас үрөхтэйгэний олжох юу гэрбтэ. 1956 сүүлээхэ Чуратны оройгоонутар бастахы дөтөд үлэтэй сарлаабыга. Бу зантай оркуула ийнхүүр синастак орлору илтэй үлэтэй олута уурдубута.

60-с-70-с сэлмэргэ нэрүүт үүрэх-
тэйгээний отделын сабиэциссийн Гаврил
Гаврильевич Кардашевский, Василий Е-
горович Дыгловский, Аркадий Егорович
Филиппов, Дмитрий Павлович Чечубов,
Виталий Михайлович Неустров улэм-
биттээ.

Оройуонга 3 передовой педагогической опыту оскуолата үлэлхобитэ. Методической холбоонуктар үлэлэрэ сүрүнүнэн, күүһуруонистаа 1962 сылга "Осостонини и мерах улучшения работы распространения и внедрения передового педагогического опыта работы учителей" научнай-практической конференция ыһтыллыбыта, учууталларга кэмаллах буолбута. "Оскуола-производство-урдук үөрөх" хамсааһын сарыланан оҕолор оскуола кэиниттэн 2 сыл үлэтин баран биирдэ үөрөнө барар буол-луттара.

инжэри саастаах оффору нагдани
сургууль инспектор лгата нэрүүлбүтэ
Бастаы инспекторынан Елена Дмитриевна
Масарова үлэтин сага чаабыта

80-с сыяларга жүрүгү үзүктөтүлүшүнүн
отделын ебидисебизден Михаил Родив-
нович Сысолтүн, Валентина Григорьевна
Макарова, Любовь Тимофеевна Ефрова
үлзөбөптөрү Бу сыяларга РайОНО мето-
дический үлзөтлөр санга халсааһыннар ю-
нрбөптөрү Азиз орто оскүлөтүн педаго-
гический коллективин бөчөмүнән орой-
ун оскүлөләр кабинетиний-системанн
үзөтүнөз көспүтүгү, санга предмет - ин-
формативка кюбөптө.

1992 сыллааха оройуоннаагы ийрүүт үөрөхтээһинини отдела "Оройуоннаагы үөрөх салалтататыгар" уларытыллыы 5 отделиах, 25 үлэһиттээх үлэтин саргаллааты. Оройуоннаагы үөрөх салалтатын начальныктарынан Михаил Арсальевич Никитин, Егор Семенович Сидоров, Василий Николаевич Коронин, начальник солбууааччыларынан Марианна Прокопьевна Антипина, Ирина Павловна Любимова үлэһиттээхэ.

Кэниинг 20 сыта улуус үөрөдүрүстүгү тигингэр, үлэ ис хоһоонугу ырыгыга, элбөх сагааны, сонугу көрдөөхүгүр, булууга арыгылар бардылар. Бари биизерби курдук, бийиги улууспут иппонариный үлөни 90-с сылыахтан сағалаабыта. Иппонариный хамсааһын дойдуга үрдүгүн ырынак сыдыааннаһыгыларга киллөр кимгэ оскуола бойгэ үлэлиир сарыйдох, чопу сайлар хайгысхалаах булуохсааһын таба ойдоон наприонариный Коммунисттан тигирдирен сағалаабыта. Диринг толкуй, ойсаапа мааныга, өтөр-майгы чулууга былыргы сағаларга баар этэ. Иппонариный сағалаа бөлүмүгүр, күт-сүр үгөрүр алаһур.

бул саха төрүт үөрөхтөн ырытыы улуус инновацияларын сайдар хайыскалара буол-
бута. Хас биридэн оскуолага тус суолта-
рын-историян, уратыларын булуһалары-
гар сыал-сорук туруордуллубута. Олтон
1993 сыллаахха Саха Республикатын
Үөрэҕирэтин министрествотун Эксперт-
най Сүбөлүгөр Чурапчы улуунун тыл
улуунутар үөрэхтээһин систематын диф-
ференциацияһын педагогическай төрүттэ-
рин, программата республикатааҕар суолта-
лаах эксперимент статуһун ылбыта. О-
луктэн бу программаны олукко юнирситет
араас өрүттээх үлэлэр ыһтылланнар, Чу-
рапчы улууһа республикага инники
күөҥкэ сылдьар улуустартан биридэстэ-
ринэн бөөлүбүтэ.

Сүнгөн оруулу инновационнай үлнү
улууспуттар сарааабыт Н.М. Сибирскон
ылбыта. Инновационнай сараааһыннар
оросуу мүнөһү элбиктэри бейнэи бүтүн махтан

нан туралы белгилешкен багыттагы улуу кызматкерлердин СГУ педагогикалык институтунун сапалык кызматкерлеринин профессорлорун, педагогикалык наука докторлорун, улууспут научнай сапалык кызматкерин Дмитрий Алексеевич Данилов, Чурапчы улууспут эр башкаруучу, республика башкаруучу инноватор, инновационнай уланы улууспуттар сапалык Николай Максимович Сибиряков, Нургул педагогикалык Ассоциациянын турмушкерин Кирилл Кириллович Пермяков, педагогикалык наука кандидатка Егор Дмитриевич Макаров, Николай Иннокентьевич Пихтольниковов улдар.

Учуутал үөрэх эйгтнiгiр тупнах ийн буоларынан, илгэр үрдүк бiлэмсик буолууну үрдүгiр сыйлан, педагогтары итгестата, ирмалааһын бiрeкүлүгэр уларытылар киирдэлэр, ирдэбиллэр күүһүрдүлэр. Учуутал кыһын сайыллары, бастыҥ учууталлары оскуолаларга төхтөгуу, ай-сааа уонна материалнааа стимуллар сiстемаларын үлэстии, оскуолалары сааа килгүүн учууталларынан төлөрүү, педагогтар илгэрлэр үрдүгэр, хаттаан бiлэмсик сiстеманы хөгтөтү, бастыҥ учууталлар уопуттары таратты хайааскаларга эмнэ кырата суох үлэсэр илгэр-иһиһилэр.

Күн бүтүн үөрэх салалтата В отделеах 1 киһиэхэ ситиһинилэхтөөх үлэни-хамсыы алырор. Бу үөрэх дьылыттан пачалыныгы солбуйааччы Надежда Васильевна Уарова аһанан үлэтин салааата.

Бугүнгү күнтө биктиш улуусуну үрөнөрүнө сайдарын, туругуарын тууган үрөк салалаттар ар сыйлаар беринилээхтик үлээбэит Экатерина Николаевна Ермолаеваһа, Мария Ивановна Чичигароваһа, Екатерина Иллоскин-сана Егоровна, Николай Иванович Дьөгөөнскэйи кизин тутта дааттыбыт.

Үүрэх салалтайгаар 20 өсүүстэй, 6 өсүүдэд саад, 26 оюу саадын үзэглэл сүүрүүлсэн салалтай үлээн-хамнааы ыштар Үүрэх-тээхөн эйэлтнэг сага сүүрүүлээр кириэн үүрэх хаачысхытатанг ирүүлэл уларий-ан, дингил ик хоһоононоон инар. Бэлгитн-тэм учуутала бэйэтнн предметн таһычч-бигээр, албонд аагар, илэглээр боринолдож айымнылаах, сага технологиялар комполгомен сагаан таһагар боринолдож

Үерх салалтатын коллективна улуус нут, республикабыт үөрэхтээһинэ сайдарын, орлолбут үтүдүн буолуу уматалларын туһунар күнү-түүнү аахсыбын аайымнылаахтык, ситиһиһилээхтик үлэһин хамсыг ололор.

К.К.ЧИЧИГИНА
 үөрэх салалтатан начальниг
 РФ уонсай үөрөхтээһинин Бочуоттаах

Үгүс сайгууллаах дэйдүлүргэ баһар-
тат харыстабын сулуусуната уону эрэ умул-
ларыны тахсыбалар, ону тэпэ дэону араас
быһыһаһарттан быһыһыр үлөүлөх. Ол да
Алтын Россия Президиумун В. В. Путин 2001

Үбүлүйдээх биир дойдулаахтарбыт

САТАБЫЛЛААХ САЛАЙААЧЧЫ

тагтахха, марайдаан, алдытан тири-эртэххэ сурутуутун ахсаана арыбый-ра биллэр суол. Онон баччаанга дылы үлэлэригэр эппизитини үрдүктүк тутан калбит дьоммутугар махтанабыт. Бу бөрт соторутаарыны ахтар буол-лахха, Чурапчытаагы почтамыт начальнигынан Ольга Петровна Монастырская үлэлээбит кэмнэригэр сурутуу олус таһымнаахтык ыһыталан калбитин бөлүстүбүт.

Ольга Петровна улахан уопуттаах салайааччы, ыһыктыг дьыалатыгар ис сүрэхин, дууһатын ууран туран үлэ-лүүр киһинэн сыаналыбыт. Кини олохтоох почта тарилтэтин үтүс соруутарын баһылар сурутуу хампа-аннаагыгар улахан болгомоту уура-ра. Ол курдук, хас да сыл субуруччу сурутуу хампааннаагыгар биһиги дьоммут республикага бастакы сыл-дьыбытара. Санатан эттэххэ, биһиги улууска почтамыт Таатта уонна Томто улуустарын киһинээн үлэ ыһтар. Онон үс улуус түбүгэ хара баһаам бу-олаар. Манна Ольга Петровна олус сатабыллаахтык үлэни тэрийэн, биһиги "Сана олох" хаһыаттыг эмиз сурутааччыга элбээн сылдьыбыттаах. Улууспут салайааччылар улуус планеркатыгар Ольга Петровна куру-тун тыл көтөрөн, үлэни - хампааны сыр-датан сурутууну ирдирити билэллэр.

Ольга Петровна 1988 сыллаахха экономист идэтин баһылаан Чурапчы оройуосун Сыланг нэһилиэгин сельпо-тутар үлэтин садалаабыта. Калын улу-ус дьаһалтатыгар экономическай сай-дыы управлениетын салайбыта. Бу кэмнэргэ муниципальнай тарилтэ-лэр сана атактарыгар туран, туох - ханнак сайдалларын быһаарсар, ин-ниэни ыралдыр бириэмэтэ этэ. Ман-

на улууска социальнай - экономичес-кай сайдыы программаларга оһуһулан ыһылыбыта. Бу программаны Ольга Петровна управлениетын специалис-тарын кытта олус диригитик хорутан, хас эмэ уонунан сылы өтө көрөн оҕор-буттара бөлүстүбүт. Биһигин балаача-ааспытын да иһин бу сүрүн сайдыы-быт докумуона ис тутула уларытба-ка, сүрүн хайыкхалара санаттан сана программалары ыһылыбыта дьоммун-ах олук буолан сылдьылар.

Ольга Петровна биһиги сана дыа-бит тутулуутугар уонна калын сабыс сана офсетнай хаһыат бөлүстүбүт массыылаах калыктар улахан кы-лааттаах киһинэн буолар. Кини сүбэ-тээн, кыһамныгынан уустук болту-руостар биер калыктар быһаарыллан калыктарын бөлүстүбүт. Онон биһиги тарилтэ иһинээн махталбыт мунура суох.

Тус бэйэм Ольга Петровнаны олус таһымнаах салайааччы баһыгынан сыаналыбын. Биһигин республика таһымнаах бөрөбүрүккүс аналлаах олус эппизиттэх үлэтигэр хаһаайыс-тыбанай уонна бюджетнай тарилтэ-лэр ис барааннарыгар толору быһаар-сар, уратыларын үчүтэйдик биер бу-олан сатабыллаахтык үлэлииригэр эрэнибиз уонна ситиһилэри баара-бын.

Орто дойдун олохун орто омурданы-гар сылдьар үбүлүйдээх киһибети-гэр, ыһыктыбыллаах Ольга Петров-на итин - истин ээрдэ тэрлээбит. Биһиги алтыһан үлэлээбит үрдүк си-тиһилэригэр кини тутта махтана-быт. Баарабыт чэпчэп - чэбдик доруо-буяны, дьоллоох олох, таһаарылаа-ах үлэни.

А.ЗАХАРОВ

Ольга Петровна Монастырская 2007 сыллаахтан Чурапчытаагы почтамыт начальнигынан ананан Чурапчы, Таатта, Таатта улуустарын почтамыт сибээһин 40 отделеитынан салайан үлэлээбитэ. Ол курдук, 2007-2010 сылларга дохуот 2 тосио улааттыта, сыһыттаран эттэх-хэ, 24361,2 тыһ. сомсубайтаан. 47408,1 тыһ. сомс. улааттыта. Бары көрүг хаһыаттарга, суруулааларга сурутуу 9407 экземпляртан 14197 экземплярда

СИТИИЛЭРБИТИН ИСТИННИК САНЫЫБЫТ

таһыа үрдээбитэ. Сана тэрийилэри этэр буоллаха, 2009 сыллаахха Бахсы нэһилиэгэр сана почтамыт туру аһылы-ытын туруорсан үлэс киллэрибита.

Бүгүртү түгэс тэтиһини сайдан иһэр үлэс, почтамыт сибээс бэйэтин таһымнаах түһэрбэккэ, иһин диэки санаттан-сана, уустук технология-ры баһылаан, үлэтир саалай эттиһилэ-стээх кэмгэ биһигини бэйэтин тула түмүн, үгэс үтүгүн үлэни көрсөн, была-аннары толорон, туруоруммут сору-тары ситиһэрэ олус уурбута.

Ыһыктыгы Ольга Петровнаабыт-гар, баа санаа бастыһынан аһыктыт, кэ-рэнэ кэстийэр кэрэ кэмнэри кэкилэ-эх буолулар, үтүө ойдобуруг ойдобулаах, сайдыыга талаһыы саргылаах сар-гылаах, үлэни түһүртээх буолулар. Эһиэхэ сана аһааһыт эттиһилэстээх үрдүк үлэс санаттан сана ситиһилэ-ри баарабыт! Эһиэхэ тус бэйэс уонна дыах кэрэстэр үтүгүн үгэс үтүгүн, үтүгүн-кэрэнэ, бөрө-таа доруубуяны, мунура билибэт дылу-соруу, үрдүктэн үрдүк ситиһилэри, үлэтир-бийаны баарабыт! Тулаар ил-эйэ эрө тосхойдун!

Чурапчытаагы почтамыт коллективна.

Чурапчы улуутар "Ха-тыгтыаах" бааһынай хаһаайыс-тыбата биер үчүгэй үлэ-лээгини биллэр. Хаһаайыс-тыбаны тыа хаһаайыс-тыбатын үлэтигэр олохун 37 сылын аһаабыт Николай Семенович Макаров салайар. Кини Россия бааһынайдарын ассоциация-тын, "Биер ыһыкты Россия" партия чилиэннэ.

Николай 1957 сыллаахха Улахан Күөл олохтоо, сэрин, үлэ ветерана Семен Василье-вич, Александра Прокопьевна

Николай Семенович тыа си-рилэр үөсүбүт, үлэс-хамнас-ка ор сааһыттан эриһибит бу-олан ыарахаттаран толло бар-бакса салгы бу салаага үлэли-иргэ былааннаан, 1992 с. бааһынай хаһаайыс-тыба тэ-риммитэ, "Хатыгтыаах" дьон ааттаабыта. Сүрүн үлэтин сүөһү-ас ахсаанын эбон, үрдүк бородууксуйаны ыһыкты-туһаайбыта. Ити иһинтэн ма-териальнай-техническай база-ны тупсарыыга, кэстийтэ эл-бөх үлэни ыһыкты. Олох сиз-

ран туруорар. Сана хотон, сыл-гы базата, техника тулар га-ражтара тутулуна. Сири кы-тары үлэс ылсан эрэр.

Нэһилиэгин дыоно-сэргэтэ Николай Семенович 2004 сыллаахха итэрийэн Улахан Күөл баһылыгынан талыгта-ра. Салайар талааннаах, нэһилиэгини кытары биер-тылы булар буолан үлэ күүс-кэ, былааннаахтык барар. Кырым уча-стак олохтоохторун олохун-дьаһаан тупсарыыга тэрийээччи, көбүлээччи

олохтоохторун (түмүсү салайа-аччыта Николай Николаевич Пономарев) кыттыгынан кылгас кэм иһинэр Улахан Күөлгэ КСК, фельдшерскай пуун, мини-бөксөринэлээх маһыһын, кварталнай ко-тельнай, 4 квартиралаах оло-рор дьэ, сайыгыты уу ситимэ (водопровод) үлэс киллэри-либита.

Талыктыгы болдьоо бүтэн, биһигин Николай Се-менович бааһынай хаһаайыс-тыбанан дьарыктанар. Кини

тан туту барытын кыһа тутар, сыһыаас иһиллээх хаһаайыс. Мэлдьи сыһаас астаах, таһаһы-сабы бэйэтэ тигэр, сүөһү-аһы көрөр.

Макаровтар 1 кыыс, 3 уол орку иһэн, үөрэттэрэн ыал-дьон оҕортоотулар. "Бэйэбит ситэ үөрэммэтэхпитин, үлэлэ-бэтэхпитин оҕорбут ситэри-эхтэрэ", - дэһэлэр төрөппүттэр. Кыыстары Тура - учуутал, математик үлэлээх, кэрэниэх, иһэн оҕорлох, кэр-гэнэ Егор Афанасьевичтыын

ОЛОБУН ТЫА ХАҔААЙЫС-ТЫБАТЫГАР АНЫЫР

Макаровтар 12 оҕорлох улахан дыах кэргэстэригэр үһүс оҕорон кун сири көрбүтэ. Ор сааһа Улахан Күөлгэ аһыта, түөрт кылааһы бүтөрөн, салгы Кы-лэктэ 10 кылаастаах оскуола-тыгар үөрэммитэ. Оскуолага үөрэнэр кэмгэр бастыг обще-ственник баһыгынан биһи-бита Спорт араас көрүгнэри-нэн, ордук сөбүлээн волейболу-нан, баскетболунан, хайыһары-нан, дуобатынан дьарыкта-мыта, оскуолатын чизин ара-ас күрэхтэһиллэргэ көмүс-кэ-бита.

1975-1977 сс. Советскай Ар-мия кэстэтигэр сулууспалаан ыттык иһин төлөөн, дойдутугар старшай сержант званилаах төннүбүтэ. Дьоксуускай куорат автооскуолатын бүтөрөн, "Чу-рапчы" совхозка үлэтин үтү-таһар ГАЗ-53 маркалаах мас-сильнаах садалаабыта. Олус түбүктээх, эппизитинэстээх үлэс таһаарылаахтык үлэ-лээн, 1980 сыл түмүгүнэн орой-уон чемпион-суонсара буол-бута. Ити курдук тыа хаһаайыс-тыбатын араас үлэлэригэр үлэ-лини сырыттарына Сэбиаскэй тутун эһибитэ.

ринэн анал программаларга кыттан, "Лизинг" көмөгүн та-ба туһанан хаһаайыс-тыбатын ата-тар бигэтик туруорда. Сүөһүтүн төбөгүн эбон биһигин 60-ча төбөнү кыстыкка кыла-

баһыктынан үтүс үлэни ыһ-тарда. "2000 үтүө дьыала" хам-сааһытга кыттан, очулорго Правительство председателэ Е. А. Борисов, Улахан Күөлтэн төрүттээх Дьоксуускай куорат

ситиһилээх үлэтигэр бигэ аһааһа, тыһаа дыах хаһаай-каста Акулина Семеновна бу-олар. Ийэтэ кини кыра сааһыгар олохтон туораан эдэр эрдэг-тэн үлэс сыһаас буола улаа-

Дьоксуускай куорат олохтоох-торо, Семен - травматолог-бы-раас, кэргэннээх, биер уол оҕорлохтор. Кэргэнэ Лариса - быраас, Бүлүүгэ олоролор. Орто уол Владимир кэргэни-эн Валерияныын Сыланга олоролор Владимир баһаары-най чаас үлэһитэ, кэргэнэ Сы-ланг орто оскуолатын учуутала. Кыра уол Проня ЧПФКСИ-ни бүтөрөн армияга сулууспалаан сылдьар. Тустууга спорт маас-тара, республика эрдэргэ хас да төгүллээх чемпион, призе-ра, ВДФО чемпиона. Кэргэнэ Марианна ЧПФКСИ студент-ка.

Николай Семенович Мака-ров дьэ, бу курдук үлэни, аһа-тута, биһигин дьарыны үлэти үлэтигэр сылдьар. Сотору-таагыта таһылар дьарыгар мунхаа көрсөн аһааһы оһу-маны көпөстөн иһэн үлэтин, нэһилиэгин туһунан ыһытала-спыһтар Николай Семенович: "Нэһилиэгит ситиһилэ-ба-рыбыт кыһыктыа бу-олар," - дьин мүчүк тылар.

Герасим ПЛАТОНОВ, Россия Журналистарын соһуун чилиэнэ.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Сылан нэһилиэтин олохтоохторун, тапталлаах балтыбытын, эдэһийбитин, үлэ ветеранын **Акулина Семеновна** олохун орто омурбанынан, үбүлүүгүнэн, күндү-мааны күтүүлүтүн **Николай Семенович МАКАРОВАРЫ** 55 саасын туолбуккунан, "Сага олох" Республикатын тыатын хаһаайыстыбатын туйгуна" бэлиэтин назараадаламмыккунан, мал буолбукпут 30 сылынан итилик - истинник эбэрдэлиибит!

Эһиэхэ, күндү дааммугар, бабарамыт баба сааһа бастынын, үтүө санаа үтүмүһүн, уураабат эрчими, сааһа алмаһынын чэгиэн - чэбдик доруобуйаны, чугас дьоннугу, ажаларыт, сизинэригит тапталларынан, ситиһилэринэн кынаттанан этэннэ, уһундук, бөлөһөстүк олороргутугар.

Бары үтүөнү кытта Ойуулуунан, Чурапчыттан Собакиннар дыз кэргэттэрэ.

Улуустаагы үөрэх салааларын коллективин, салаааччыбытын СР үөрэтириитин туйгурун, РФ үлэ үөрэтириитин Бочуоттаах үлэһитин **Константин Константинович ЧИГИНАРОВЫ** улуустаагы үөрэх управлениетин 20 сыллаах үбүлүүгүнэн улуу уһуулааннарын ааттарыттан итилик - истинник эбэрдэлиибит!

Улууспут уһуулааннарын, оскуолаларын сайдытыгар, материалнай-техническэй база бөкөрөөһүнүгэр сөлүөх суоллары табулан үлэ-лэһиннэ күннэтэ түбүгүрүт отделибит бары специалитарыгар, салаааччыларбытыгар махтанабыт. Бабарамыт кэнээри ыккаты илтиш-үөрэтип күрдүк махталлаах үлэһитигэр умсуғуйан туран үлэ-иреитигэр, ажаларыт, умсуғуйан туран үлэ-иреитигэр ситиһилэргэ эһиги кынаттаатын, ичэки-тин доруобай үөрэтирээх көлүгө олохпутун кэр-этиитин.

Эбэрдэни кытта Чурапчы улууһун уһуулааннара.

БИЛДЭРИИЛЭР

Комнаты для командированных в центре г.ЯКУТСКА. Недорого. Чисто. Уютно. Доступные цены. Предоставляем квитанции для отчетности.

Тел: 8-914-273-37-96, 8-914-276-83-33, 8-984-100-84-56.

3 кыһыт билээр сүтүтүр: 1. Сырдык сур, бодун, тигэһэ кыһыт. 2. Сур, ардайдаах сөздөх, уһун сиктэх. 3. Сырдык сур, үрдүк угуохтаах, кыһас сиктэх, сөздө үрүһүтү. Уһуон уга бууттарыгар төгүрүк иһигэр "К" бууксуба суруллубут бэчээтлээхтэр.

Көм көрбүт баһаалыста 42-272 эбэтэр 8-914-230-43-44 нүмэрдэргэ эрибэргиттэр көрдөһүт.

Продаю УАЗ-ЛЮКС 2003 г.в. в хорошем состоянии, торг при осмотре. Цена 250 тр. Тел: 8-914-104-37-07.

2001 сыллаах УАЗ-3962, 1996 сыллаах Т-Виста, 1996 сыллаах Т-Камри атыһыһыт. Тонон тураллар. Тел: 8-984-115-11-97, 8-984-119-73-21.

Мурун-Тыһыһыага уһун болдьоххо чааһынай дыз куорганналар. Тел: 8-914-104-47-69.

Продаю УАЗ-фермер, пробег 1 год, ОТС, усилен, к зиме подготовлен. Цена 420 тыс.руб. Возможен торг. Тел: 8-914-223-98-17.

ЛОМБАРД «ПЛАТИНА»

• ГДЕ ВЗЯТЬ ДЕНЬГИ?
• ДОСТАТОЧНО ИМЕТЬ ПАСПОРТ,
ЮВЕЛИРНОЕ УКРАШЕНИЕ.

Займы на любой срок от 10 дней до 100000 рублей под залог ювелирных изделий за 2 минуты. Низкая % ставка.

БЫСТРО! ВЫГОДНО! УДОБНО!

Адрес: ТЦ «Боготур» 2 этаж

К.т. +79142310734

Редактор - директор: А.А. ЗАХАРОВ.
Экспертный секретарь, сурух отдела - Е.Г. МАКАРИНСКАЯ.
Быраап отдела - О.В. ПРОФИМОВА.
Доруобуйа харыстабыла, культура отдела, литературнай сотрудиик - Н.Н. ПУХОВА.
Экономика, спорт, тыа хаһаайыстыбатын отдела - А.М. СЛЕПЦОВ.
Ыччат, үөрэтирии отдела - Н.Д. БУРЦЕВА.
Корректор - В.Н. ПЕТРОВА.
Верстальщик - Л.К. ПОПОВА.
Бэчээтлээхчилэр - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОВ, С.А. ПАВЛОВ.

Хаһыат бэчээк бэриилэр графика: 16 ч 00 м. Бэчээк бэриилэр: 16 ч 00 м. "Сага олох" редакционной-издательской холбоһука 21.11.2012 с. офсетка бэчээттигэ.

Пенсионной фонд иһитиннэрэр

ПЕРЕЧЕННЭРИ ТУТУУ САБАЛАННА

2012 сыл 4-с квартал переченнэрин (перечень льготных профессий предприятий) тутуу сабалланна. Льготный иделээх тэрииттэр бу онгоһулуубут графика олохуран переченнэригитин туттарабыт. Перечень 2 экзонимиларынан 2010 сыллаах программалар онгоһулар.

Перечень кытта манньык докумуоннары аралабыт:
1. Устав.
2. Штатная расписание.
3. 2012 сыл 4-с кварталаагы бирискэстэр куопуула-
лара:

- Сага кивэрбит үлэһиттэргэ;
 - Декретнай уопускага барыгыттарга;
 - Оро көрөн олороргогуларга;
 - Хаһааһа суох уопускага сылдыһыт үлэһиттэргэ;
 - Уурайыт үлэһиттэргэ;
 - Отгук сезоны садаламмыт бирискэһэ;
 - 4. Тэрииттэ уларыһыт аатын ыспырааткага
- Бидиги улууспуттар льготнай иделээх үлэ мөстө-
лэрэ манньык тэрииттэргэ бааллар:
- Оскуолалар;
 - Уһуулааннар;
 - Лицей, колледж;
 - Улуустаагы иһэн балыһа;
 - Хаһаайыстыбаннай тэрииттэр.
- Билэр телефон: 41-578.

Чурапчы улууһун бааһынай хаһаайыстыбаларын иһитиннэрэр!

Программа иһитиннэр 2009-2010 сс. сире докумуоннааһынга албох үлэ ыһыһыһыта. Бу программага олохуран, Дьону-
най куораттан ОАО "Сахапрозем" дын тэрииттэ "Чурапчы" улууһун 736 сире кадастровый паспорты отгорбута, отгон бөсөһүн турутууна 109 эр сир докумуона регистрационной палатаны ааста.

2009-2012 сс. сире байылар: быраагытын регистрацион-
лаабатах бааһынай хаһаайыстыбалар сирдэрэ көлөр сытан государственной кадастрнай уһуулааннар. Ону таһаан 2013 сыл тохсунуу 1 күнүттэн РФ административнай буруй отгоруу кодексатын 7.34 ыһыһыта олбохо кивэр. Ол ыһы-
һыта сүрүн сыалынан бастаһаанай (болдьоһо суох) быраабы бирискэһиттэр регистрационлаабатах дьону эһиттөөһө тэ-
дды буолар. Ыһыһаан 20 тыһ.солк 100 тыһ.солк дьэри.

Маньы барыһыт оти туран, Чурапчы улууһун МТ бааһы-
лууу саһаһар комитет бу дыл бүтүр дьэри докумуоннарын отгортор, регистрационнай иһэн бааһынай хаһаайыстыбалар көлөн отгорторут дьэри ыһар.

Билэр нүмэригит: 41-986, аадырыһыт: "Чурапчы" иһитиннэр, Чурапчы аатынан уул, 7 "а", 1-кы этээс.

"ТУЙМААДА"
ХАҢЫАКА СУРУТУН!

Бар дьонго аналлаах дын көнүл, тутулууга суох "Туймаада" хаһыака көлөр 2013 сыл бастагы аһарыгар сурутуу көчтө бары отделе-
неларыгар ыһыһылар.

Баар чыччыһы хайдах баарынан сырдатарынан, кивэрү киһи буччугу санаа-
тын аһарыһык дьонго тэри-
дэригит аһараччылар иһитиннэрэр ыһыт "Туйма-
ада" хаһыат көлөр сыта оссо солун, иһитиннэрэр буола-
ра куугутулар.

Толкуйдулар, сороһор соһутар, сөкөтөр, ардытар аралдытар, көнө-үөрдөр рубрикалар тийиһин быһа-
анка таһаһахтар: "Пави-
лика", "Экономика", "Төрүт үгөс", "Эйгэ", "Олох көстүүлэр", "Тус санаа".

"Баай Байынай", "Ичи", "Таптал таабыһа", "Дэри-
эһинэ мучумуһаһа" уода. Быһыһыһыт курдук "Туймаада" хаһыака суру-
туу сүрүн бирискэ-СҮҮС тыһыһыта солкуобай! Ону таһаан улахан аһыт теле-
визор, суотабай телефон ода, сыһаһаах бирискэстэр оһоньонукстара. Киветаньа ыһыһыһыт, сурутаһыһыт иһитиннэрэр РФ почта-
тыт Саха сириннэрэ управ-
лениетигит баһа ыһыт.

Бука барыһыт "ТУЙ-
МААДА" хаһыака киветтөһүк сурутаһыһыт ыһыһыт.

"ТУЙМААДА" суру-
таһыһыт олох аһыт ха-
раһыһыт көрүт!

РЕДАКЦИЯ.

Тапталлаах араһыт, эһэһыт, хос эһэһыт, тыһыт, үлэ, тыа хаһаайыстыбатын ветерана, Хоту көһөрүлүү кыһыһыла-
лар "Грандэкскай кивити" хаһаайыта, Болгонго нэһили-
этин олохтоор

МОНАСТЫРЕВ Афанасий Егорович (Сбай)
бу дыл сэттиннэ 20 күнүтэр 85 сааһыгар уһун ыһаһаан ыһы-
һыттан олохтон туораһыһыт биир дьонулар, аймаһа-
рыгар курутуһун туран билэрбит.

Оҕолоро, күтүтүтэрэ, сизиннэрэ, хос сизиннэрэ.

Куруруһаһыт тэриһыт:
- Болгонго нэһилиэтин кырдыһас олохтоор Монастырев Афанасий Егорович олохтон туораһыһыттан Болгонгоһоһу "Көгсөһи" уһуулаан үлэһиттэригэр Александр Афанасье-
вна Жерковскай, киви олоруттар, бииргэ төрөөбүттэригэр уһуулаан коллектива, улуустаагы үөрөх управлениета, профсоюзта.

Тапталлаах кыһыһыт
СЕНДУНШЕН (Константиновна) Екатерина Олеговна
бу дыл сэттиннэ 20 күнүтэр ыһаһаан ыһыһыттан олох-
тон туораһыһыттан курутуһун туран аймаһаһыттар, та-
аһыһаһыттар билэрбит.

Иһэтэ, балта, быраатта.

Сэттиннэ 17 күнүтэр Чурапчы улууһун Арыһыһаах нэһилигэр тыа хаһаайыстыбатын күнүтэр ыһыһыһыт дьөгөһө түмүтэ:

№	Бирискэ аата	Билэгү нүмэһэ
1	УАЗ-люкс массымна	0021
2	СУПРА ЖК телевизор	1076
3	Эриссон микроволновой олох	1761
4	Электрик духовка	0586
5	"Рибир" бензопила	0219
6	Аккумуляторнай фонарь	1376
7	Газовой портативнай биллиһэ	1017
8	Дуһаһуһунай фруктоһиһа	0169
9	Балыһыттар пили	0546
10	Кухоннай прибор набора	0404
11	Баттаһ кыһыһар машинка	1347
12	Напольнай ыһаһыһыт	1658
13	Остуол светлыһыта	0458
14	Липрлээх пэрмэс	0741
15	Коза	4533
16	Коза	0010

Полиция муннуго

ОПЕРАТИВНАЙ ИҢИТИННЭРИИ

Аһыһыт нэһилигэр улууста араас хаһаһыһаах эт-
хаан эһэһыһыттар, үлэһиттэ түбүлэттэ, аһыһыт кивит туруттаах массымна уруулулар олорут түмүтэр сааһаһыт ис дьаһа отделеһыт дьуһуурунай чааһыттар регистрационнайылар. Улууста арыһыһаһыт сыһыһаһаа арыһыһаһаһыт күн аһыһыт уруу турур. Ол аһыһыт дьэһи эһэһыттар, өлүүтэ эһэһыттар куттаһаах. Хаһаһаан тыһыһыт, үлэһиттэ да таһаһыт сөһи. "Чурапчытааһыт" муниципалитеттар иһэн ардыһаһыһаһыт отделе оперативнай иһитиннэрэр отгорот быһыһыһыттан буолбаһа, дьонго сөһөтөр-
өһөтөр үлэ быһыһыһыттан таһаһаһыт иһитиннэрэ таба өһөһууруттар эһэһыттар.

КЫРБАННЫ ТҮБЭЛТЭЛЭРЭ ТАҢЫСТЫЛАР

Сэттиннэ 12 күнүтэр кырбаныһыттан хараһыт, туһуһыт чааһыттар, отгүтэр эһэһыһыттар 1987 сыһаах төрүөх гр. Н. Суһал көмө сулууһыһыттар ардыһыһаа. Көрө оттар туохтан сыһаһыт маньык эһэһыһыттар ыһыһыттан участковой быһаһаһар. Сэттиннэ 15 күнүтэр сүрүннэрэ сирдэһыт чаһаһыттар кырбаныһыттан эһэһыһыттар 50 сааһаах гр. Н. эһэһыт Суһал көмөһө килэһ.

Сэттиннэ 16 күнүтэр Чурапчыта Ленин уулуһыһыттан дьэһыттан гр. А. хаһас отгүтэр сыһыт предмөһтэн бааһыһыттан туһуһыт иһитиннэрэр. Сэттиннэ 17 күнүтэр хирургическай отделеһыт 1974 сыһаах төрүөх гр. К. иһитэр бааһыһыттан ыһаһыт Суһал көмөһө ыһаһаһа. Сэттиннэ 18 күнүтэр 1989 сыһаах төрүөх гр. Р. хаһас саныһаһыт сыһыт предмөһтэн бааһыһыттан Суһал көмөһө нааһыһа. Иһи күн Чурапчыта Энергетиктар уулуһаһаһыттан эһэһыт хаһас саныһаһыт бааһыһыттан 1984 сыһаах гр. Г. эһэһыт бу сулууһаһыт ардыһыһаа. Бу дыһыһаһыт бары үөрөһытэ сыһаһаһаһа.

УЛУҢҮҮ БӨЛИЭТЭННЭ

Сэттиннэ 18 күнүтэр хирургическай отделеһыт 1990 сыһаах гр. Д. иһи иһитиннэр, атаһаһыттар баһаһыттан үлүтэн суһаһыт килэһиһиһа. Таһыһыт баһыһыттан участковой үөрөһаһа.

СУОЛ БЫҢЫЛААННАРА

Сэттиннэ 15 күнүтэр массымна сааһаһыт түмүтэр эһэһыһыттар гр. С. кивэрэ. Сэттиннэ 16 күнүтэр РЭС диспетчерскай КАМАЗ мааркалаах массымна "Чурапчы суоллара" ХЭТ территорияһыттар электропроводы быһа тарыһыт туһуһыт иһитиннэрэр бөһиһаһа. Сэттиннэ 17 күнүтэр федеральная трасса 166-с км-гар гр. Дь. массымнаһыттан суһаһыт дьаһыт таһаһыт, боротоксуол толорулуһа. Сэттиннэ 18 күнүтэр Хаһаһа-Дьонуһыт федеральная трасса 154-с км-гар Шанжи уонна УАЗ мааркалаах массымналар харыһыһыттан туһуһыт иһитиннэрэр.

Сэттиннэ 12 күнүтэр 19 күнүтэр дьэһи болдьоххо отделе дьуһуурунай чааһыттар общественнай иһитиннэрэр арыһыт испит туруттаах сыһыһыт иһи 7 киви ардыһыһаһа.

ПРЕСС-КИИП.

Болгонго нэһилиэтин Кыһаһыттан участковой олохтоор, үлэ, тыһыт ветерана, Хоту көһөрүлүү кыһыһылааһа

МИРОНОВ Константин Николаевич
ыһаһаһыттан олохтон туораһыһыттан кивити-
гэр Эля Егоровна Миронскай, олоруттар, чугас дьону-
гар дьирит куруруһаһыттан тэриһыт.

"Болгонго нэһилигэ" МТ дьаһаһыттан, ветераннар

Сыһыттар.

Тэриһыт таһаһаһыттар: СР Правительствота, Чурапчы улууһун "Сага олох" редакци-
оннай-издательской холбоһук автономнай учреждение. Российской Федерации
Раскымнаһар СР управлениеттар 2012 с. күлүн тутар 15 күнүтэр регистрационнай нүмэһэ - ПИ №14-0238.

ААДЫРЫСЫТ: 678670, Чурапчы сэл.
Карл Маркс уул, 26 "а". Телефоннаһыт:
редактор - 41-332, отделеһыт - 41-265, 41-358.
E-mail: saganoloh@mail.ru

Бэчээк саһас:
№ 159-160 (10591-10592)
Тираж 2040.
Хаһыат сыһаһа: 10 солк.

Сага олох

Автор сурутар эһиһаһыт саһа
редакция позицияһыттан маһыт сөһи
түбүтэр буолбаһа. Сурута
ыһыһыттар чыһаһыт
кыһыһаһыттар иһитиннэрэр
аһыт тус бөһөһаһа.